

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет (Україна)

Вища школа економіко-гуманітарна (Республіка Польща)

Академія техніко-гуманітарна (Республіка Польща)

IBM Canada, м. Торонто (Канада)

Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку

Національної академії наук України", м. Київ (Україна)

Парламент Ізраїлю, м. Єрусалим (Держава Ізраїль)

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут» (Україна)

Одеський національний політехнічний університет (Україна)

Технічний університет –Варна (Республіка Болгарія)

Університет “Проф. д-р Асен Златаров”, м. Бургас (Республіка Болгарія)

Університет Торонто (Канада)

УО «Вітебський державний технологічний університет» (Республіка Білорусь)

Економічні проблеми сталого розвитку

Экономические проблемы устойчивого развития

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
імені проф. Балацького О. Ф.
(Суми, 11–12 травня 2016 р.)

У двох томах

Том 1

Суми
Сумський державний університет
2016

УРАХУВАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ЕКОЛОГОБЕЗПЕЧНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ З ПОЗИЦІЙ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

аспірант **Лазаришин Ю.В.**

*Національний університет водного господарства та природокористування
(Україна)*

Існування і сталий розвиток людського суспільства у довго- і короткостроковій перспективі залежить від дії багатьох чинників. Одним із найважливіших з них є ефективне землекористування.

Користування земельними ресурсами передбачає, як правило, наявність інтересів їх власників та/або орендарів у вигляді отримання вигід економічного характеру. Землекористування повинно здійснюватися не хаотично, а згідно з ідентифікованою цільовою функцією, відповідати визначеним критеріям. У ХХІ столітті такою цільовою функцією є екологічнобезпечне землекористування у рамках реалізації стратегії сталого розвитку.

Існують різні підходи до оцінки кількісних і якісних характеристик землекористування, уособлених у низці понять і трактувань. Науковцями виокремлюються поняття «раціональне землекористування», «ефективне землекористування», «збалансоване землекористування», «екологічнобезпечне землекористування». Як свідчать проведені дослідження сутнісних характеристик цих понять, існує певна термінологічна невизначеність щодо тлумачення екологічнобезпечного землекористування. На думку О.В.Паленичак, при екологічнобезпечному землекористуванні задоволення матеріальних потреб населення узгоджується з основним ustalеним фактором розвитку виробництва і навколишнього середовища землі. Водночас науковець вважає, що екологічнобезпечне землекористування є раціональним, оскільки воно ґрунтується на принципах, що дають змогу передбачити кінцеві результати у процесі виробничої діяльності на землі, не допускаючи зниження можливостей самовідновлення потенціалу ґрунтового покриву, забезпечуючи максимально ефективне використання земельно – ресурсного потенціалу поєднанням економічної вигоди з вимогами екологічної безпеки [1,с.28]. На наш погляд, основна відмінність екологічнобезпечного сільськогосподарського землекористування полягає у пріоритетному урахуванні екологічних чинників. Н.В.Зіновчук пропонує екологічну безпеку аграрного землекористування розглядати як процес, стан та функцію певної системи [2,с.184]. Екологічнобезпечне землекористування є засобом гармонізації процесів і відносин між суспільством і природним середовищем, що базується на законах природи та економіки і, за умови дотримання максимально можливого числа критеріїв, принципів і функцій їх взаємодії дозволяє отримати позитивний синергетичний ефект. Оскільки агросистема є

дуже складною за структурою та механізмом функціонування, необхідним є урахування у процесі екологобезпечного землекористування сукупності загроз і небезпек, які нівелюють або мінімізують зусилля державних і недержавних інституцій у просторово-часовому вимірі щодо поліпшення її стану. Виконання цього завдання є тим більш важливим з позиції Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020», відповідно до якої вектором розвитку передбачена реформа сільського господарства, а вектором безпеки - програма збереження навколишнього природного середовища [3].

1. Паленичак О.В. Рациональне землекористування в умовах збалансованого розвитку агропромислового виробництва // Економіка АПК, 2012, №2.- с.27- 33.

2. Зіновчук Н.В. Екологічна безпека сучасного аграрного землекористування в Україні // Економіка природокористування та екологічний менеджмент. Вісник ЖНАЕУ, №1(48), т.2–2015. http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/3303/1/VZNAU_2015_1_2_182-192.pdf

3. Стратегія сталого розвитку "Україна - 2020". Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. Режим доступу - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

РИНКОВИЙ НАГЛЯД ЯК МЕХАНІЗМ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГІВЛІ У НАПРЯМІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

п.н.с. Лір В.Е., м.н.с. Биконя О.С.

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

Останнім часом росте усвідомлення необхідності ретельнішого вивчення впливу торгівлі на сталий розвиток країн. Здійснюються спроби розгляду економічних і соціальних наслідків дерегуляції економічної діяльності, проте екологічний компонент цього аналізу практично відсутній. Експерти розрізняють наступні ефекти, які потребують додаткової оцінки: ефекти масштабу виробничої діяльності (торгівля може стимулювати виробничу діяльність, яка може призводити до серйозного погіршення стану довкілля); структурні ефекти (галузєва структура економіки може бути більш або менш екологічно сприятливою); ефекти продукції (спрощений або ускладнений трансфер небезпечних для споживачів та екологічно шкідливих); ефекти технологій (сприяння інвестиціям з використанням нових технологій); інституціональні ефекти (торгове законодавство встановлює цілий ряд різних зобов'язань щодо заходів з охорони довкілля).

Угода про асоціацію між Україною та ЄС дає нові можливості щодо умов торгівлі, проте ставить певні виклики для української промисловості. Угода має окремий розділ 13 «Торгівля та сталий розвиток», в якому зазначено, що «Сторони докладатимуть зусилля для сприяння і заохочення торгівлі та прямих іноземних інвестицій в екологічно чисті товари, послуги та технології, використання збалансованих джерел відновлюваної енергії та енергозберігаючих продуктів і послуг, а також екологічне маркування товарів, у тому числі шляхом усунення пов'язаних нетарифних бар'єрів».

В Україні фактично завершено формування інституційної бази нової системи